

Dokument nr. 8:61.

(1998-99)

Forslag fra stortingsrepresentantene Terje Knudsen, Øystein Hedstrøm, Harald T. Nesvik, Vidar Kleppe og Dag Danielsen om at akvakulturnæringen blir behandlet likt med husdyrnæringen med hensyn til erstatning etter pålegg om destruksjon som følge av påvist gruppe A-sykdom.

Til Stortinget.

Bakgrunn

For å beskytte både husdyrnæringen og akvakulturnæringen mot alvorlige smittsomme sykdommer, har vi lover, forskrifter og rutiner som skal forebygge, begrense og utrydde slike i Norge.

Lov om tiltak mot dyresjukdommer (husdyrloven) av 8. juni 1962 nr. 4 gjelder for meldepliktige sykdommer hos husdyr. Videre ordner forskrift om fortegnelse over sykdommer som omfattes av lov av 8. juni 1962 om tiltak mot dyresjukdommer (husdyrloven) de angjeldende sykdommene hos husdyr i gruppene A, B og C. Sykdommene i gruppe A er de mest ondartede smittsomme sykdommene med de mest alvorlige konsekvensene for dyr og næring. Slike sykdommer forekommer sjelden eller aldri i Norge. Eksempel på husdyrsykdommer i gruppe A er miltbrann, klassisk svinepest og klovsyke. Påvisning av husdyrsykdom i gruppe A vil vanligvis føre til pålegg fra Landbruksdepartementet om destruksjon av dyrene i den smittede besetningen («stamping out»).

Siden revisjon av lovverket i 1987 har meldepliktige sykdommer hos oppdrettsfisk også blitt ordnet i gruppene A, B og C i henhold til den nå utgåtte forskrift om fortegnelse over sykdommer som omfattes av midlertidig lov om tiltak mot sjukdom hos akvatiske organismer av 22. juni 1990 (fiskesykdomsloven), og senere oppretholdt i den nye lov om tiltak mot sykdom hos fisk og andre akvatiske dyr (fiskesykdomsloven), som trådte i kraft 1. januar 1998. Ifølge Ot.prp. nr. 52 (1996-97) der den nye fiskesykdomsloven ble fremlagt for Stortinget, heter det under kapittel 4.2 blant annet:

«A-sykdommer omfatter ondartede smittsomme sykdommer som vil gi særlig alvorlige økonomiske eller økologiske konsekvenser. Sykdommer i denne gruppen forsøkes utryddet med øyeblikkelig nedslakting («stamping out») hvis de skulle dukke opp. Det

har ikke vært registrert A-sykdommer i norske oppdrettsanlegg siden systemet med A-, B- og C-sykdommer ble etablert.»

I ettertid har det imidlertid vært en påvisning av smittestoff som kan gi sykdom i gruppe A.

Eksempel på fiskesykdommer i gruppe A er Infeksiøs hematopoetisk nekrose (IHN) og Hemorrhagisk virusseptikemi (VHS, Egtvedsyke).

For gruppe A-sykdommene IHN og VHS har Norge igjennom avtaler med EU også forpliktet seg til «stamping out» av laksefisk ved påvisning av smittestoff (virus), uten utbrudd av klinisk sykdom. I forbindelse med dette ble det innført et dokumentasjonsprogram i 1994, med pålagt testing for slike virus annethvert år i alle anlegg som driver oppdrett av laksefisk. Dette blir utført i henhold til EU-direktiv 91/67/EEC.

Økonomiske konsekvenser

Ved destruksjon av husdyr etter påbud fra Landbruksdepartementet på grunn av påvisning av smittsom sykdom, vil eieren i henhold til lov om tiltak mot dyresjukdommer (husdyrloven) av 8. juni 1962 nr. 4, § 11 og § 12 få erstatning etter skjønn. Skjønnen vil settes til den verdien dyrene ville hatt i frisk tilstand.

Tilsvarende er ikke tilfelle for akvakulturnæringen. Ved påvisning av gruppe A-sykdom i akvakulturanlegg, pålegges «stamping out» av Landbruksdepartementet. I fiskesykdomslovens § 23 heter det blant annet: «Økonomiske tap som følge av tiltak som pålegges iverksatt etter loven her erstattes ikke av det offentlige».

Begrunnelse

På grunn av smittefare mellom oppdrettsanlegg er alle parter helt avhengige av at alvorlige smittsomme fiskesykdommer blir innrapportert til veterinærmyndighetene og tiltak iverksatt så hurtig som mulig etter

utbrudd. Erfaring viser at om den skadelidende parten (eier) ikke får økonomisk kompensasjon for å være ærlig og samarbeidsvillig, blir det vanskelig å bekjempe og utrydde smittsomme sykdommer hurtig og effektivt. Om en tillater smittsomme sykdommer å spre seg utover den første rammede lokaliteten, vil dette trolig bli langt mer kostbart for både for enkeltaktører, næringen i sin helhet og til sist for myndighetene. Det synest også urimelig at to relativt like næringer skal behandles ulikt.

Om kompensasjon etter prinsippet om skjønn og erstatning for tapet av den faktiske verdien på destruerte dyr blir innført, kan ikke konkurrenter i andre land tolke dette som subsidiering av norsk oppdrettsnæring. Storbritannia, som er en konkurrent på det europeiske markedet for laks og ørret, gir økonomisk kompensasjon til sine oppdrettere i tilsvarende situasjon. Det synest også urimelig at Norge, som er et foregangsland i dyresyksombekjempelse, ikke kompenserer slikt tap.

Det skjerpede overvåkingen for spesifikke virus (IHN og VHS) på grunn av internasjonale avtaler bør heller ikke gå utover små bedrifter og enkeltmennesker i Norge, særlig ikke når bedrifter innen EU-regi-

onen får utbetalt kompensasjon etter pålegg om «stamping out» i henhold til lover og forskrifter med utspring i det samme EU-direktivet (EU-direktiv 91/67/EEC).

De kjente tapsbringende sykdommene innen norsk fiskeoppdrettsnæring tilhører gruppe B eller gruppe C. Det er liten grunn til å tro at vi vil få mange flere påvisninger av gruppe A-sykdommer i tiden som kommer, men det forblir svært viktig å handle hurtig om så skjer.

Forslagstillerne mener Regjeringen bør vurdere alternative løsninger slik at husdyrnæringen og akvakulturnæringen blir likebehandlet i tilfellet gruppe A-sykdom.

På bakgrunn av dette fremmes følgende:

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag slik at akvakulturnæringen blir behandlet likt med husdyrnæringen med hensyn til erstatning etter pålegg fra Landbruksdepartementet om destruksjon som følge av påvist gruppe A-sykdom.

1. juni 1999.

Referanser:

- Gjeldende lov om tiltak mot dyresjukdommer (husdyrloven) av 8. juni 1962 nr. 4
- Gjeldende forskrift om fortegnelse over sykdommer som omfattes av lov av 8. juni 1962 om tiltak mot dyresjukdommer (husdyrloven)
- Utgått midlertidig lov om tiltak mot sykdom hos akvatisk organismer av 22. juni 1990 (fiskesykdomsloven)
- Utgått forskrift om fortegnelse over sykdommer som omfattes av midlertidig lov om tiltak mot sykdom hos akvatiske organismer av 22. juni 1990 (fiskesykdomsloven)
- Gjeldende lov om tiltak mot sykdom hos fisk og andre akvatiske dyr (fiskesykdomsloven) fra 1. januar 1998
- Odelstingsproposisjon nr. 52 (1996-97)
- EU-direktiv 91/67/EEC